

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 170/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sotaa pakenevien ukrainalaisten asioiden käsittelystä Maahanmuuttovirastossa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jari Kinnusen /kok. ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 170/2022 vp:

Mitä toimenpiteitä aiotte tehdä, jotta sotaa pakenevat ukrainalaiset saisivat kaikki palvelut yhden luukun periaatteella,

aikooko sisäministeriö ryhtyä toimiin, joilla mahdollistetaan suomalaisen henkilötunnuksen saaminen ensimmäisellä viranomaistapaamisella,

aikooko sisäministeriö ohjeistaa alaista hallintoaan niin, että työluvan osoittava dokumentti voitaisiin tulostaa jo ensimmäisellä viranomaistapaamisella ja aikooko sisäministeriö antaa ohjausta esimerkkinä mainitusta ajo-oikeusasiasta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ukrainalaiset voivat matkustaa viisumivapaasti Schengen-alueella 90 vuorokautta, jos heillä on biometrinen passi. He tulevat viranomaisten tietoon lähinnä hakiessaan turvapaikkaa tai tilapäistä suojelua. Suurin osa Suomeen saapuvista ukrainalaista on hakenut tilapäistä suojelua, jolloin ensimmäinen viranomaistapaaminen on yleensä poliisin kanssa, koska tilapäistä suojelua koskevan hakemuksen rekisteröi poliisi tai Rajavartiolaitos. Hakemukset käsittelee Maahanmuuttovirasto.

Voimassa oleva lainsäädäntö ei mahdollista henkilötunnuksen myöntämistä kansainvälistä tai tilapäistä suojelua koskevan hakemuksen rekisteröinnin yhteydessä. Henkilötunnuksen antamisesta säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa. Henkilötunnuksen antamisen edellytyksenä on, että henkilön tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään. Laissa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä ja rekisteröinnin tekemiseen toimivaltaisista viranomaisista, joita voivat olla Digi- ja väestötietoviraston lisäksi Verohallinto, Kansaneläkelaitos ja Maahanmuuttovirasto. Esimerkiksi Maahanmuuttovirasto voi tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään myöntettyään tälle oleskeluluvan tai tehtyään muun ulkomaan kansalaista koskevan myönteisen päätöksen oleskeluoikeudesta. Valtiovarainministeriössä on käynnissä henkilötunnuksen uudista-

mista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskeva hanke (VM183:00/2020), jossa ehdotetaan muutoksia väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin mahdollistaen muun muassa henkilötunnuksen myöntämisen ulkomaan kansalaisille nykyistä aiemmin. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle tulevana syksynä.

Tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneella on ulkomaalaislain mukaan työnteko-oikeus. Tämän oikeuden alkamisen ajankohdasta ei kuitenkaan säädetä erikseen. Euroopan komissio on tarkentanut tilapäisen suojelun direktiivin tulkintaa siten, että henkilön työnteko-oikeus alkaa siitä hetkestä, kun hän on jättänyt tilapäistä suojelua koskevan hakemuksensa ja saanut hakemuksen rekisteröinnistä todistuksen.

Sisäministeriö on asiasta käydyn keskustelun ja komission tarkennuksen perusteella linjannut, että tilapäisen suojelun piiriin kuuluvan työnteko-oikeus alkaa heti, kun Suomessa tilapäistä suojelua koskeva hakemus on jätetty. Hakijan ei siis tarvitse odottaa oleskeluluvan myöntämistä eikä oleskelulupakorttia voidakseen työskennellä. Todistus hakemuksen rekisteröinnistä riittää. Tavoitteena kaikessa toiminnassa on, että Ukrainasta paenneet pääsevät mahdollisimman nopeasti asettumaan osaksi yhteiskuntamme arkea, työelämää ja palveluita.

Poliisihallitus on antanut poliisille tarkempia ohjeita ukrainalaisten ajokortteihin liittyen. Poliisilla on liikenteenvalvonnassa mahdollisuus sallia ajon jatkaminen, jos Suomeen tulleella ukrainalaisella ei ole mukanaan vaadittavaa ajokorttia, mutta hän pystyy luotettavasti osoittamaan, että hänellä on ajokortti ja ajo-oikeus, eikä selvityksen aitoutta ole syytä epäillä. Ajoneuvon kuljettajalle voidaan määrätä 40 euron liikennevirhemaksu, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikko säädettyä velvollisuutta pitää ajokorttia ajettaessa mukanaan. Liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto ja Poliisihallitus ovat yhdessä käyneet läpi ukrainalaisten ajokortteihin liittyviä asioita. Yksittäistapauksissa selvitysten perusteella Liikenne- viestintävirastolla on mahdollista myöntää tilapäinen ajokortti, jonka poliisi voi todeta liikenteen valvonnassa.

Helsingissä 22.4.2022

Sisäministeri Krista Mikkonen